

Tulajdonos: „Frima” S. A. bejegy. la Trib.  
Bihar Fsoc. 1798—1938

Felelős kiadó:  
Gy. PÁSZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Felelős szerkesztő:  
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 310—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

## Senkit sem mentenek fel a május 1-én kezdődő katonai kiképző gyakorlat alól

Bucuresti, ápr. 25. Hivatalos jelentés. A vezérkar közli az összes tartalékos tisztekkel, altisztekkel és közlegényekkel, hogy a május 1-én kezdődő kiképző gyakorlat (Concentrare de instrucție) alól nem lesznek felmentések.

A kiképzés alól csak a követ

kezők nyerhetnek felmentést:

1. A miniszterek, a diplomáciai kar tagjai, akik a különböző követségeknél teljesítenek szolgálatot.

2. A vasúti és postai tisztviselők, a polgári börtönök és fegyházak őrői és az Országőrhöz beosztott tartalékos tisztek

altisztek és katonák, továbbá mindazok, akik külföldön folytatnak tanulmányokat és akik ezt igazolni tudják. Kivételt képeznek még azok is, akik a kiképzésre való behívás idején betegállományban vannak és ezt a csapattest orvosa is igazolja.

intézkedéseket, amelyek nyomán kötelezettségeink teljesítésére elegendő haderő állana rendelkezésünkre. Mind valószínűbb azonban, hogy nem sokára nálunk is meglesz a kötelező katonai szolgálat.

### A lengyel kormány nyilatkozataiban jelenti ki hogy Danzigot nem adják át

London, ápr. 25. A „Daily Telegraph” című angol lap szerint a közelebből kiadandó lengyel nyilatkozat ki fogja jelenteni, hogy Danzignek Németországhoz csatolására vonatkozó minden követelés Lengyelország részéről a leghatározottabb nemmel fog találkozni. Diplomáciai úton ezt lengyel részről állítólag már tudomására is hozták Németországnak.

Washington, ápr. 25. Lindbergh ezredes repülésügyi szakértő felülvizsgálja az amerikai repülőgépgyárakat.

Páris, ápr. 25. Spanyolország és Portugália között a polgárháború alatt megszakított telefonforgalom ismét megindult.

## Rendkívüli minisztertanácson foglalkozott az angol kormány a kötelező katonai szolgálat bevezetésével

London, ápr. 25. Az angol kormány tagjai rendkívüli minisztertanácsot tartottak, amely két és fél óra hosszat tartott. Az Associated Press jelentése szerint a hadügyminiszter a minisztertanácson előterjesztést tett az ifjabb korosztály katonai kiképzésére. A miniszterelnök maga is szükségesnek tartja a 19 éves korosztály kiképzését, mert ez a korosztály 300 ezer katonát adna Angliának. A miniszterelnök kifejtette, hogy az általános védkötelezettség bevezetése csupán háború idején lenne indokolt, ám a jelenlegi feszült politikai helyzetet nem tekinthetik a béke állapotának.

London, ápr. 25. Az angol alsóházban Chamberlain angol miniszterelnök Attlee őrnagy, az angol munkáspárt vezetőjének kérdésére válaszolva, kijelentette, hogy Henderson berlini angol nagykövet visszatérésének nincs különleges jelentősége. Sir Neville Henderson az angol kormány azért hívta annakidején Londonba, hogy felvilágosításokat adjon. — A nagykövet rövid szabadságon volt, ez most lejárt és így visszatért állomáshelyére.

Winston Churchill, az ismert angol államférfi a Mansion

Houseban az angol lord Mayor székhelyén beszédet tartott a nemzetvédelmi szolgálat érdekében való toborzás mellett. Közölte, hogy a területiális hadsereg összes egységei már elérték a háborús felkészültségét és most megkezdik a területiális

haderő kétszeres létszáma emelését. Emlékeztetett arra, hogy Anglia biztosítékot adott jobb európai nemzetnek esetleges támadások ellen. Gyöngeségünk — mondta továbbá — abból származik, hogy eddig nem tettünk olyan

## Gafencu külügyminiszter megbeszélést folytatott Chamberlain-nel és Halifax lorddal

London, ápr. 25. Halifax lord külügyminiszter hétfőn délután ebédén látta vendégül Gafencu román külügyminisztert. Jelen voltak többek között Chamberlain miniszterelnök, Sir Thomas Inskip miniszter, Cadogan, Butler és Vansittart államtitkárok, Eden volt külügyminiszter, Attlee őrnagy munkáspárti vezér és Churchill, a konzervatív párt vezető-politikusa is.

Azon a megbeszélésen, amelyet Gafencu délután Chamberlain miniszterelnökkel folytatott, résztvett Halifax külügyminiszter is.

Páris, ápr. 25. Gafencu román külügyminiszter ma Párisba utazik. Gafencu csütörtökön és pénteken nagyfontos-

ságu megbeszéléseket tart a francia kormány vezetőivel.

London, ápr. 25. A Daily Express úgy tudja, hogy Washington ismét felveszi Németországgal a diplomáciai kapcsolatot, ha Hitler beszéde bé-

külekeny lesz.

Moszkva, ápr. 25. A Moszkvában folyó angol-orosz tárgyalások még nem értek véget. Moszkva azt követeli Angliától, hogy a Szovjet távolkeleti határait védje meg.

## Szombaton feloszlatják a magyar képviselőházat?

Budapest, ápr. 25. Teleki Pál gróf magyar miniszterelnök hétfőn délelőtti kihallgatáson volt Horthy magyar kormányzónál. Ezzel kapcsolatban a hétfő délutáni sajtó azt a megállapítást teszi, hogy a magyar képviselőház feloszlatása-

nak kérdése néhány napon belül eldől. A legvalószínűbb, hogy erre szombaton kerül sor. Teleki és Csáky ugyan már pénteken Berlinbe utaznak és így olyan vélemény is van, hogy a házfeloszlátás csak a jövőhéten történik meg.

MA: húsvéti ajándékkakciónk 39. száma

# A világháboru óta most végezték ki az első német kémét Franciaországban

Hogyan végezték ki Grünebergét, az elszászi származású kémét

Páris, ápr. 25. A külföldi táviratokból ismeretes már a Franciaországban kivégzett német kém, Grüneberg, kémkedési pere. A párisi jelentés most leírja az utat, amely a vesztőhelyre vezetett...

Grüneberg Helmuth büne abban állt, hogy felvilágosításokat és részleteket közölt Németországnak a francia katonai megmozdulásokról. Tehát: kémkedés. De Grüneberg vajon hivatásos kém volt? Nem Semmi képpen sem. Különben senki sem képzelhette volna el, hogy ilyen vége lesz...

Strassbourghban született, 1912-ben. Ambár az édesapja elég jó viszonyok között élő vasuti tisztviselő volt. Grüneberg megszökött hazulról és rendőri segédlettel szállították haza. A javító intézetbe került, ahol kertészetet tanult és azután **kertészkedett** — ha volt hol.

Ilyen körülmények között is merkedett meg a német kém-szervezet egyik ügynökével, aki rávette, hogy „dolgozzék” Németországnak.

Mikor a határ közelében csavargott a német katonák észrevették és azt gondolták, hogy felvilágosításokkal szolgálhat nekik. Valóban, Grüneberg megtette a kötelességét — ha ugyan azt lehet így nevezni — és utána megfizették. Megfizették, de utána fel is jelentették. Kihallgatása alkalmával mindent simán bevallott.

A hadbíróság ítélkezett felette és az ítélet — mint fentebb jeleztük — golyó általi halál. A kegyelmi kérvényt visszautasították.

A kivégzés ködös reggelén, mikor Helmuth Grüneberg felébredt álmából és megtudta, hogy mi lesz a sorsa, nem szégyellte bevallani:

„Csak azt szeretném, ha az édesapám és édesanyám megbocsátanának. Nem tudtam, hogy rosszat teszek”.

Reggel 5 órakor az elíteltet a fogház kápolnájába vezették, ahol térden állva hallgatta végig az istentiszteletet és a halottakért mondott imát.

A kivégzés előtti szokásos formalitások a kémeknél tilosak. Tehát nincs sem „öltözködés”, sem „utolsó kívánság” sem egy pohár ital, sem a tradicionális cigareta.

Az istentisztelet után az elíteltet egyenesen a kivégző század elé vezették, minden további nélkül.

Tehát hat óra előtt 20 perccel Grüneberg a garnizon papja és az ügyvédje kíséretében felszállt a **bocsi**ra, amely a **vesztőhelyre** vitt.

A kivégzés Nancytól négy kilométerre a bellefontaini gy

korlótéren volt. A közepén, egy betontábla közepén, kis oszlop állott. Ehhez kötötték hozzá az elíteltet.

Tíz perc múlva hat óra.

Két csendőrt hátra köti Grüneberg kezeit, majd zsebkezdővel bekötik a szemét.

A 26. gyalogezred egy százada a szokásos ceremóniával viszi az elíteltet a vesztőhelyre. Különben csak mintegy 40

lépése van odáig. A kaki színű egyenruhába öltözött katonák közül menet közben kitűnik az elítelt magas, szőke alakja.

Minden rendben van. Az elítelt elérkezett az oszlophoz...

A kivégzést megelőző siri csendben egyszer csak felhangzik a kivégzés vezénylő tiszt hangja „tűz”...

A fegyvereket megtisztítják. Grüneberg térdre esik — meg

# 39

## szelvény

amely összegyűjtve feljogosít 1939 március—április hónapban tartandó husv ti ajándékkakciónk. való részvételre.

van kötözve — és lehajtja a fejét. Mintha üdvözlőné az igazságszolgáltatást a halála után...

## VILLÁMREPORT a törvényszékekről

Nagyvárad, ápr. 25. Törvényszék. Váloper. Beadta: a férj. Foglakozása: közhivatalnok. Indok: **hűtlenség**.

Férj állit. Asszony tagad. Hogy nem igaz. Hogy soha. Hogy rágalom.

Tanukihallgatás. Első tanu esküszik. Elnök kérdi:

— Tud ön arról, hogy ez az asszony megcsalta a férjét?

— Igen.

— Honnan tudja? Láttá?

— Igen.

— Hogyhogy látta? Benn volt a szobában?

— Igen.

— Hát az hogy lehet? Talán éppen magával csalta meg?

— Velem is.

— Is? Hát még kivel?

— Akik ott voltak. Mind a hárommal.

— ? ?

— Ugy volt, hogy mulat-

tunk. Aztán... ez volt a poén.

A terem, hogy ugy mondjuk mosolyog. Az elnök az asszonyhoz fordul:

— Hallotta? Hogy mondhatta akkor, hogy nem igaz, hogy soha, hogy rágalom?

— Az nem volt csalás — csattan fel az asszony. — Az ugy van kérem, hogy nekem mindig fáj a fejem. Voltam orvosnál is, aki azt mondta, hogy azért fáj, mert nekem egy férfi nem elég. Nekem ez nem csalás, ez egészségi szükség, orvosság, orvosi rendeletre szedem. Hát bűn az, ha a beteg gyógyítja magát?

Tekintve, hogy nem bűn, de tekintve, hogy egy férjet, még ha köztisztviselő is, a törvényszék nem kötelezhet arra, hogy egy egész patika legyen, a per kimenetele aligha kétséges.

## Milyen filmeket nézhetnek meg a japán gyermekek?

A Pariser Tageszeitung tokiói munkatársa írja:

„A népnevelésügyi minisztérium vezetése mellett konferenciát tartottak Tokióban, az illetékes tényezők bevonásával. E konferencián azt a döntést hozták az iskolaügyi hatóságok, hogy ez év novemberétől kezdve tilos 14 éven aluli gyermekeknek olyan filmeket megnézniük, amelyek tárgya szerelmi irányú. A 14 éven aluli gyermekek részére külön filmeket fognak gyártani és a Jancsi és Juliska meséjét dolgozzák fel különféle változatokban. Ezzel szemben meg szabad nézni a gyermekeknek korra való tekintet nélkül a katonai jellegű filmeket, amikben patakokban örvöl a vér.”

Az izlések Távolkeleten is különböznek.

## A pénzügyminisztérium visszavonta a tőke kamat adó befizetésre adott haladékot

A pénzügyigazgatóság felhívja az összes vállalatok és cégek figyelmét, hogy pénzügyminisztérium legújabb rendeletével visszavonta a tőkekamat adó és a biztosítás utáni adó fizetésére adott haladékot és részlet fizetési kedvezményeket. A rendelet értelmében a tőke kamat és fizetés utáni adót így legkésőbb április 30-ig be kell fizetni. Mindazokról, akik a tőke kamat és fizetés utáni adót április 30-ig nem fizetik be, kihágási jegyzőkönyvet vesznek fel.

## Körrendelet a személyzeti adó fizetéséről

A pénzügyminisztérium egyenesadó-igazgatósága az 1638-1939. számú körrendelettel a márciusi személyzeti adó fizetésére vonatkozólag a következőképpen intézkedett: „Hivatkozással az 1939. március 31-iki 606.335 számú körrendeletre, értesítjük, hogy az alkalmazottak márciusi fizetésére vonatkozó levonásokat április hó folyamán kell adóban befizetni és az adó a régi törvény szabályai szerint állapítandó meg. Amennyiben a márciusi fizetés után járó

adó az egyenesadó-törvény 47 szakaszában megállapított időben fizettetik le, úgy az 1939. április 1-i módosító törvény rendelkezései ezen személyzeti adóra nézve nem alkalmazandó.” Ebből következik,

hogy az április 1-i törvényben létesített módosítások a márciusi személyzeti adóra nézve csak akkor nyernek alkalmazást, ha ez az adó április végéig nem nyer befizetést.

## COROIU VALIK

Ploesti, ápr. 25. Coroiu, a hírhedt bandita, aki esztendőnkön keresztül foglalkoztatta a közvéleményt, beadvánnyal fordult a prahovai törvényszékhez, amelytől kérte, hogy bont-

sák fel házasságát. A bandita azzal indokolja meg kérését, hogy felesége sohasem látogatta meg. A házasságot Coroiu már a fogházban kötötte jelenlegi feleségével.

# A „SZIKLA”

A világ legkisebb és legerősebb erődítménye. -- Bevehetetlen-e Gibraltár?

Akkor, amikor a nemzetiek hadserege először ért Madrid alá és ezzel egyidőben a megszállt francia sajtó arról írt, hogy Marokkó földjén német csapatok masíroznak, Angliában szólásra emelkedik egy szikár férfi, Sir. C. V. Osborn, tengernagy és felveti a tervet, hogy Gibraltárt el lehetne adni ebben cserélni Ceuta ellenében.

Ceuta, jól-rosszul felbarrikádított kikötőváros, Spanyol-Marokkóban. Gibraltárral mondhatni szemközt fekszik és földrajzi elhelyezkedése talán kedvezőbb, mint az angol erődítményé.

Felmerülhetne most már az a kérdés, miért nem inkább Ceutát erősítették meg az angolok, vagy Spanyolország, amely bizonyára felismerte a marokkói kikötőváros fontosságát, miért nem igyekezett egy konkurens Gibraltárt kiépíteni a szomszéd parton?

A felelet egyszerűen az, hogy a dinasztikus Spanyolország szerződéseiben kötelezte magát a ceutai kikötő — hogy úgy mondjam — hatalmi elhanyagolására.

Ezt Anglia bizonyos gazdasági engedményekkel re-kompenzálta,

amelyek feltétlenül megérték annyit, hogy az India felé vezető út eme kapuját ne zavarják a szemközt álló erődök ágyúi.

Kellemetlen lenne, ha a spanyol belháború eredményeként, a győzedelmes nemzetiek kormánya engedményeket tenne Marokkóban valamelyik nagyhatalom javára, vagy pedig — horribile dictu — saját maga jönne rá Ceuta kiváló előnyeire és berendezkednék a tulsó parton.

Miért?

Mert Ceutában több a hely, nagyobbak a megerősítési lehetőségek, nincsen annyi szikla, mint Gibraltárban, amelyen még a brit katonai szellem sem bírt több helyet furálni, kivésni a meglevőnél. — Gibraltár, helyesebben a gibraltári félsziget szélessége 0,4 és 1-2 kilométer között változik, egész területe öt négyzetkilométernél nem több.

Ezen pöttömnyi földrészen, helyesebben sziklán miniatűr várost építettek az angolok. Forgalmat, kicsiny kikötőt, egy egy luxus-szállót is, ahonnan a vérszagra egybegyűlt amerikai nábobok kényelmes közelségből figyelhetik a malagai vagy cordovai front ágyumoráját. Helyenként az előugró, hatalmas sziklákat kihasználva, erődöket építettek a britek a part mentén a szárazföld felé.

Minden talpalatnyi hely aranyat ér a „Sziklán”, ahogy

a félelmetes hírű erődítményt Anglia nevezi.

Azonban éppen itt, a „Szikla” kicsiny voltában van a hiba. Ezen a csöppnyi területen nem lehet nagyobb erőket koncentrálni anélkül, hogy az összezsúfolt katonaság ellenséges repülőtémadás áldozata ne legyen. Amióta Málta már nem olyan bombabiztos fedezék az olasz repülőflották ellen, azóta

Gibraltár az a pont, amelyre az angolok a Földközi tengeren támaszkodni tudnak.

Ellen-repülő-flottának azonban Gibraltárban helye nincsen és amíg a szigetországból megérkeznek a segítségül küldött vadászgépek...

Mindezekon felül Ceutának kereskedelmi szempontból is nagyobbak az eshetőségei, mivel kikötője kényelmesebb és nagyobb helyet biztosít. Tengeralattjáró bázis is könnyen

talál elhelyezést a ceutai mólók mellett. Ugyanezt Gibraltárról nem lehet mondani.

Norman Mac Milan kapitány, a „Szikla” ellen indított kritikai hadjáratának konklúziói a következők:

„Gibraltár egy olyan vén erődítmény, amely éppen annyira nem tud a légitámadásoknak ellentálni, mint amennyire Lüttich és Namur nem bírtak megküzdeni a német nehéz tüzérség löve dékeivel. Málta szerepe már régen leáldozott, ugyyszólván nem is számít már.”

Legyünk bátrak és mondjuk Mac Milán kapitány szemébe, hogy a jó öreg Gibraltár, ha öreg is, de ugyanaz a bevehetetlen, elpusztíthatatlan szikla marad, mint eddig volt. A kapitány Namurról és a belga várakról beszél? Elfelejtette volna, hogy 1918-ban már milyen szétlőhetlen fedezékek húzódtak a nyugati fronton

végig? Egy beton fedezék, egyetlen gépfegyver és hozzá egyetlen katona. Ime, a szentháromság, amely Krupp, Schneider-Creuzot-val és Skoda-val egyesülni tud. Szorozza meg ezt a fedezéket egymillióval és eredményül megkapja Gibraltárt.

A bombák nem tesznek kárt Gibraltárban, de a „Szikla” sok repülő életébe kerülhet. Szardiniától Gibraltárig és vissza hosszú az út. Mielőtt az olasz légi flotta utrakel Gibraltár felé, jobb lesz, ha elővassza előbb a „Legyőzhetetlen armádia” szomorú történetét... Gibraltár bevehetetlen. Az irgárda egyetlen ezrede megvédi a sziklát az egész világ ellen.

Ilyen optimista hangok hallatszottak az angol sajtóban még röviddel ezelőtt, de ma, amikor azt hozzák hírül, hogy a marokkói oldalon máris erődítmények hosszú sora húzódik meg és hogy Alhucenasban olyan messzihordó ágyúk vannak, amelyek nemcsak Gibraltárig, de Cadizig, meg Máltáig is elvisznek, már nem nézi Anglia sem a szokásos brit hidegvérrel a „Szikla” sérthetlenségének ügyét.

## Elítélt a tábla egy községi jegyzőt, mert állampolgársági másolatot adott ki eredeti nélkül

Nagyvárad, ápr. 25. A szatmári ügyészség Szilágyi Corbu József szárazberki jegyzőt, valamint Kádár Gedeont, Szárazberek volt bíróját és annak fiát Kádár Gedeon Sándort vád alá helyezte. Az előbbi kettőt közokirat hamisítás, az utóbbit hamisított közokirat használatával vádolták.

Ténylegesen az történt, hogy az állampolgári összeírás idején Kádár Gedeon kiskorú fia történetesen Amerikában tartózkodott. Román utlevéllel ment ki és a bátyját látogatta meg. Egy év múlva hazajött, majd itt katonáskodott és meg nősült. Az apja — aki időközben bíró lett — egy kis földet adott a fiának. Ekkor veték azonban észre, hogy a fiatal ember, aki az összeírás alkalmával nem tartózkodott idehaza — nem vették fel az állampolgárok listájára és így a törvények értelmében nem is lehet a nevére iratni a földet. Kádárék a jegyzőhöz fordultak, aki megállapította, hogy a fiatal embernek kétségkívül jár a román állampolgárság és kiadott egy állampolgársági bizonyítvány másolatot. Eredeti azonban egyáltalán nem létezett. A szatmári törvényszék ezért ugy Szilágyi Corbu jegyzőt, mint Kádár Gedeont és fiát egy-egy évi fogházra ítélte. Feltehetőleg a nagyvá-

radi táblához került az ügy. Kádárakat dr. Anderco Stefan védte, Szilágyi Corbu nem jelent meg a tárgyaláson. Az ügyvéd azt igyekezett bizonyítani, hogy a jegyző nem valótlanúságot tartalmazó bizonyítványt adott ki. Kárt pedig senkinek sem okoztak. A főügyész maga is úgy találta, hogy a jegyző, ahelyett, hogy olyan értelmű bizonyítványt állított volna ki, hogy Kádár Gedeon

Sándornak joga van a román állampolgárságra, egyenesen állampolgársági bizonyítvány másolatot adott ki. Ez, legfeljebb fegyelmi vétséget képez. A tábla Szilágyi Corbu József és Kádár Gedeon egy éves büntetését helybenhagyta, de az ítélet végrehajtását felfüggesztette. Kádár Gedeon Sándort felmentette a vád és következményei alól.

## Kigyulladt egy petróleumvonat Bucurestiben

Bucuresti, ápr. 25. Ma délután nagy tűz pusztított a főváros déli Filarej nevű pályaudvarán. Hét benzinszállító kocsit tüzet fogott. A hatalmas lángok és a detonáció óriási pánikot keltett a környék lakossága között. A vasuti személynzet gyors közbelépésének és a tűzoltóság megfeszített

munkájának sikerült megmenteni a közelben levő, 52 kocsiból álló petróleumszállítványt. A beindított vizsgálat kiderítette, hogy a nagy tüzért L. Cabano vonatkezelőt terheli a felelősség, mert az előzetes biztonsági intézkedések megtétele nélkül indította el a benzinszállító vagonokat.

**Iskolakönyvek kötését**

a legolcsóbban vállalja a

**PÁSZTOR EDE cég**

könyvkötészete, Piata Mihai Viteazul 4.

# Vigyázat életveszély!

Riport a fenyegetett kis államról, mely árvízzel védekezik a „Drang nach Westen” ellen

Az utóbbi időben egyre gyakrabban hallani arról, hogy a német terjeszkedés következő állomása Hollandia lesz. A feltevés észszerű, hiszen Németalföldnek meg van az, amire a III. Birodalomnak szüksége van: kikötője, termékeny, gazdag mezőgazdasága, gyarmata és — aranya. Mit gondolunk, hogyan védekezik Hollandia, ezt írja meg Claude Blanchard, a Paris Soir munkatársa az alábbi riportban.

Lehet-e itt, Amsterdamban, egy elkövetkező háború fenyegető rémére gondolni? Hiszen talán soha nem volt annyira szembeszökő, mint éppen most az a feltűnő ellentét amely a felzaklatott európai közhangulat és a hollandiai atmoszféra között fennáll.

Németországnak Hollandiával szemben táplált szándékairól nyugtalanító hírek keletkeztek szárnyra. Hollandia, amely a világ negyedik legnagyobb aranytömegével, egyik legjelentékenyebb ipari és mezőgazdasági felszerelése, Európa legmodernebb kikötői és egy hatalmas, miniaszerűen szervezett gyarmatbirodalom felel rendelkezik, valóban csábító zsákmány. És mivel több mint egy évszázad óta nem hajlandó hinni egy idegen invázió lehetőségében, olyan kis hadsereggel rendelkezik, amely koránt sincs arányban gazdagságával. Mindaddig, amíg a világ tiszteletben tartotta a szerződéseket és megegyezéseket, a semlegesség volt egyetlen védelmi fegyvere. Jól emlékszem egy beszélgetésemre, amelyet még a „rég jó világban”, tehát mintegy nyolc évvel ezelőtt folytattam egy holland diákkal, aki egy kissé ironikus

mosollyal, de annál nyugodtabban jelentette ki:

— Szerencsére mi védtelen kis ország vagyunk...

Hitler lassankint megváltoztatta ezt a hangulatot. Abban a Hollandiában, amely pedig a legszorosabb gazdasági kapcsolatot tartotta fenn a III. Birodalommal, lassan észrevették Hitlernek az országra hulló árnyékát. Egy utrechti fiatalember, bizonyos Mussert kezdte hirdetni a nemzeti szocialista elveket és az 1933-iki választásokon a szavazatok 8 százalékát nyerte el. Ez súlyos volt. Ebben az időben megismerkedtem a kis, kövérkés vezérrel, aki németesen, csinos fiuk felemelkedő sorfala között fogadott. Ebben az időben még komolyan lehetett tartani a hitleristák lassu hollandiai beszivárgásától, ugyan azon módszer szerint, mint ahogy az Bécsben és Budapesten is történt. De Mussert emberére talált abban, aki ma a holland kormány szinte elmozdithatatlan feje: Collijnban, ebben a demokrata diktátorban, mélyen vallásos kalvinistában, aki az uniformistól, a Royal Dutch vezérigazgatói szék és újságírói átkerült az ország élére.

## A német betörés öngyilkosság lenne

Láttam Collijnt miniszteri székében kefésszerű ősz hajával, a Zuyderzee vizének tiszta kékségére emlékeztető szemével és elmaradhatatlan cigarettájának aprón pőfékelt füstje mögött. Hetvenéves ma, de vaskezü, törhetetlenül egyes és mindent inkább el tudnék elképzelni róla, mint egy berlini utazást a la Hacha.

A holland náciakat 1937-ben az ő átütő erejű választási sikere roppantotta össze. Ma már a holland náci mozgalomnak jelentőséget tulajdonítani csak sajtóhibának számíthat.

Amikor Amszterdamban indultam, azt vártam, hogy ott a holland határ mentén történi német csapatösszevonások miatt általános izgalom fog fogadni. Ezzel szemben meglepetéssel tapasztaltam, hogy Európa más országaiban békeidőben sincs az a megbízott nyugalom, mint itt ezek

ről öngyilkosság lenne és sokkal jobb politikusnak tartják Hitlert annál, sem hogy ilyen hibát kövessen el.

— Hitlernek szüksége van az önálló Hollandiára — mondják, — mert egy esetleges angol-francia blokád esetén csak a holland semlegesség nyújt számára lehetőséget, hogy tengerhez juthasson. Egy német

betörés különben is azonnali angol beavatkozáshoz vezetne.

— És ha Hitler mégis rászánná magát egy ilyen lépésre? — kérdelem én. — Ha arra számítana, hogy mire a beavatkozáshoz sor kerülne, befejezett tény elé állíthatja a világot?

— Akkor csaldna, — hangzik a lakonikus válasz.

## Hollandia félti vagyonát - de félelem nélkül

Igen, akkor csaldna. Nem mintha a holland hadsereg olyan erős lenne, hogy ellent tudna állni a német kolosszusnak. A holland ifjak katonai szolgálata idejét csak a legutóbbi időben emelték fel öt és fél hónapról tizenegy hónapra, ami még mindig nem jelent egyebet, mint egy százhuszszázötvenezer főnyi állandó hadsereget, amelynek azonban egy része még instrukció alatt van.

És Hollandia még ezt a kis hadsereget sem tartja szem előtt, nem mutogatja, sőt. A városoktól távol, virágos mezőkön lépked a holland katona bakancsa és legfőbb kötelessége, hogy ne lássa meg senki, hogy uniformisával ne juttassa senkinek eszébe egy esetleges háború lehetőségét.

Nem is ez a kisházi hadsereg Hollandia legfőbb védelmi ereje. A védekezés leghatásosabb eszközei egészen mások. Ezekkel is úgy van Hollandia, mint katonáival, mindenki tud róla és nem látja senki.

Minden vasuton utazó tapasztalhatja, hogy a hidakon a vonatok hihetetlenül óvatosan, mindössze óránként tíz kilométeres sebességgel haladnak át.

Ennek oka az, hogy a hidak valamennyi pillére alá van aknáva és szükség esetén az ország belseje felé vezető összes hidak egy fél óra alatt központilag levegőbe röpíthetők.

A másik és talán még hatásosabb védekezési eszközt Hollandiának természeti fekvése nyújtotta: az a körülmény, hogy területének legnagyobb része a tenger szintjénél alacsonyabban fekszik és csak zsilipek mentik meg attól, hogy a tenger elborítsa. Köztudomású, hogy egy támadás esetén Hollandia azonnal felnyitja azokat a zsilipeket, amelyek a határvidéket védik és az ország belseje és a határ közé állítják — tengert, az előnyomuló tengert, amely legalább napokig nem hajózható. A hadsereg pedig mindössze azt a célt szolgálja, hogy ha a tengeráramlás megnyugodott, késleltesse a betörő csapatok átkelését, amíg meg nem érkezik Hollandia harmadik nagy védőfegyvere: az angol beavatkozás.

Hollandia gazdag ország. Van mit féltenie. És félt is, de félelem nélkül.

## Országszerfe nagy visszhangja volt Cal'sescu miniszterelnök felhívásának

Bucurestiből jelentik: Országszerfe lelkes visszhangra talált az a királyi felhívás, hogy a nemzet valamennyi erőit egyesíteni kell az államnak, mint szabad országnak, természetes határai között való megvédésére. Calinescu Armand miniszterelnök naponta az ország legtávolabbi részeiből a társadalom minden rétegéből a levelek és táviratok özönét kapja. A mai napon a miniszterelnök a következő he-

lyekről kapott táviratot: Temes-tartomány, gyulafehérvári egyházi gyűlés, a nemzetnevelésiügyi minisztérium tisztviselői, az abrudbányai szolgabírák és pénzügyi tisztviselők részéről és még több egyesülettől és intézménytől. Az egész országban a lakosság a kormánnyal való együttérzéséről tesz tanúságot. A tisztviselők saját elhatározásukból szerény keresetük egy részét a hadsereg felszerelésére ajánlják fel.

valamennyien készek, hogy hozzájáruljanak az ország védelme művében, amely öfelsége az uralkodó legmagasabb elgondolása szerint folyik.

24 óra alatt

KÖTÜNK  
KÖNYVET

Pásztor Ede cég  
könyvkiadásában

## Beszámít-e a Magyarországon eltöltött vizsgálati fogság a Romániában kiszabott büntetésbe

Nagyvárad, ápr. 25. Érdekes ügyet árgyalt tegnap a törvényszék I. szekciójában. A vádlottak padján K. B. helybeli főpincér ült, aki még 1930-ban, amikor Magyarországon tartózkodott, különböző csalásokat követett el. A magyar hatóságok vizsgálati fogságba helyezték és őt hónapot ült is, mint vizsgálati fogoly, amikor is, még ügyének letárgyalása előtt szabadlábra helyezték. K. B. ekkor nem várta be a főtárgyalást, hanem hazajött és azóta

itt dolgozott. A magyar rendőrség azonban diplomáciai úton folytatta ellene az eljárást és a helybeli ügyészség a vádat átvéve ismét vizsgálati fogságba helyezte a főpincért. Itt két hónapot ült vizsgálati fogságban, míg tegnap tárgyalás elé került az ügye.

A tárgyalás során érdekes jogi vita fejlődött ki a vád és védelem képviselői között arról, hogy a külföldön letöltött vizsgálati fogságot be lehet-e tudni a büntetésbe, vagy sem.

A bíróság végül is, tekintettel arra, hogy a büntetőtörvénykönyvben erre a kérdésre sem igenlegesen, sem nemlegesen nincs válasz, úgy határozott, hogy a Magyarországon kitöltött vizsgálati fogságot betudja a büntetésbe. K. B.-t a törvényszék hat hónapi börtönbüntetésre ítélte, tekintve hogy eddig összesen hét hónapot ült vizsgálati fogságban, a büntetést kitöltöttnek vették. Sőt — egy hónap maradt tartalékban is....

## Ismeretlen tettesek egy embert halálra szurkáltak, egyet súlyosan megsebesítettek a brassói uccán

Brassó, ápr. 25. Titokzatos és eddig minden indokot nélkülöző gyilkosság történt tegnap Brassóban, a Mihai Viteazul uccán. Checea Vasile fuvarozó és Comsa Dumitru lakatos az egyik korcsmában mulatoztak késő éjszakáig, majd a legjobb hangulatban indultak hazafelé. Alig tettek azonban néhány lépést, amikor az ucca sötétjében három ismeretlen egyén késekkel rájuk támadt.

Comsa, bár jobbmellébe mély szurást kapott, el tudott futni és a közeli kaszárnyából kérte segítséget. Mire azonban visszaérkezett barátját hatalmas vértócsában fekve, holtan találta, a gyilkosoknak pedig nyoma veszett. Comsát magát is igen súlyos állapotban szállították kórházba.

A fiokzatos uccai gyilkossággal szemben értetlenül állanak a nyomozó hatóságok, mert az

eddig nyomozások szerint sem Comsának, sem Checeának nem volt olyan haragosa, akitől feltehető, hogy a támadást megrendezte volna, viszont a gyilkosok áldozatuktól nem raboltak el semmit. A nyomozóhatóságok igen nehéz feladat előtt állnak, mert Comsa a támadókról még csak megközelítő személyleírást sem tud adni.

## Pénzügyigazgatósági szolga nem zsarolhat

Kuperovits Dezső szerencsét kerekét állított fel a máramaroszi piacon. „Birbicsnek” hívták a játékot és csokoládét lehetett vele nyerni — ha valakinek szerencséje volt. Megpróbálkozott vele Marina György a pénzügyigazgatóság szolgája is, azonban — nem volt szerencséje. Két menetben négy lej vesztett. Marina éktelen dühbe jött és Kuperovits engedélyét kérte. Kuperovits ezt megtagadta, mire a pénzügyigazgatósági szolga megfenyegette, hogy „jegyzőkönyvet” vesz fel. Később Marina megengedett. Példálózni kezdett. „Leben und leben lassen” — mondta tökéletes német tudással, majd felajánlotta, hogy 20 lej ellenében eltekint a jegyzőkönyv felvételéről. Kuperovits viszont, most már zsarolás címén felvette a pénzügyigazgatóság szolgát. A máramaroszi törvényszék nem látott bűncselekményt fennforogni. A nagyváradi tábla szintén úgy látta, hogy a pénzügyigazgatósági szolga fe-

nyegyetése nem alkalmas megijesztésre — s felmentette Marinát a vád és következményei alól.

## A kivándorlás szélhámosa

Egyre több azoknak a száma és egyre változatosabbak az ötletek, amelyekkel lelkiismeretlen emberek a szerencsétlen, kivándorlásra kényszerült, vagy más országból kivándorolt és nálunk átutazó zsidókat kifosztják. Tegnap a fővárosi rendőrség letartóztatta a Porumbacul községbeli Nicolae Luput, aki egészen új trükkel fosztotta ki a kivándorlókat. Lupunak él Amerikában egy falubelije, akitől ismert amerikai bankházak üres csekklapjait kérte elküldeni. Az értéktelen csekklapokat meg is kapta, különböző dollárösszegekre kiállította, majd felkereste a kivándorlásra készülöket és jó áron „külföldön értékesíthető valutát” adott el nekik. Tegnap egy már kivándorol zsidó, aki

### Saját termései FAJBOROK

kisüsti pálinkák olcsó árban  
1 liter jó asztali bor 10 Lei  
6 " vételnél 9 Lei  
Marghitai Uradalom borlerakata  
Piața Mihai Viteazul 1. ücsöl pa oia

szintén Lupu áldozatai közé tartozott, levélileg értesítette a bucurești rendőrséget Lupu ténykedéséről. A szélhámost azonnal letartóztatták és nála

nemcsak még nagymennyiségű eladatlan csekket, de több hamis személyazonossági és katonai igazolványt is találtak.

## Biciklin akar eljutni egy bucureștii aggasztyán a newyorki világi állításra

București, ápr. 25. Érdekes vállalkozásba kezdett egy bucurești 80 esztendőes öregember. Puchner Alajosnak hívják a vállalkozó szellemű aggasztyánt, aki Bucurestiből kerékpáron indul a newyorki világ-

## Tűz pusztított a világkiállítás pavillonjában

London, április 25. A newyorki világkiállítás üvegpavillonjában, amelyet tűzmentesnek tartottak, tűz ütött ki. A kár meghaladja az egymillió dollárt.

## Két beszállított tartóztartott le a fővárosi rendőrség

București, ápr. 25. Bucurestiben tegnap két szatírt tartóztartott le a rendőrség. Az egyik Alexandru Lacroix lakatos ittas állapotban saját fogadógyermekét a 6 éves Stefániát becstelentezte meg és ugyanakkor nemibetegséget is plantált át a kisleányra. A másik szatír, akit letartóztattak, a színtén nemibeteg Iacob Cristea, aki lakására csalt egy 7 éves kisleányt és ott követte el aljas tettjét, bejégé téve a gyermeket.

— Orvosi hír. Dr. Berger Ernő bőrgyógyász, férfi és női nemibetegségek szakorvosa hazaérkezett és rendeléseit ismét megkezdte. Délután 10—1 délután 3—7 óráig. Str. Dr. Aurel Lazar 8.

— Ki akar ingyen selyemhernyó petét. A mezőgazdasági kamara az érdekeltek tudomására hozza, hogy a biharmegyei Mezőgazdasági Kamaránál, (Nagyvárad, Parcul Stefan cel Mare 15.) ingyen kapható sárga és fehér színű selyemhernyó pete. Tekintettel az idő rövidségére, a selyemhernyót tenyészteni akarók azonnal jelentkezzenek.

# Amerikába menekül az arany

A Londonban megjelenő Financial News című nagy angol közgazdasági lap érdekes cikket ír az arany vándorlásáról. A lap a következőket jegyzi meg:

„Csehország megszállása alkalmával a németeket igen keserű csalódás érte. Kitűnt, hogy a cseh állami bank aranykészletének több, mint kétharmad részét idejekorán külföldre sikerült menteni, a külföld viszont ezeket az aranyleteket zárta és nem

hajlandó azokból egy mászemnyit sem kiadni a Harmadik Birodalomnak. Az utóbbi napokban Svájc, Hollandia és Svédország rendelkezett úgy, hogy aranyfedezetének jelentős részét külföld felé irányította. Az arany legfőképpen Amerika felé vándorol. Így 1935 évben az Egyesült Államokba csupán 8.8 millió dollár értékű aranyat szállítottak ki. 1936-ban a letét értéke már 94.7 millió dollárra emelkedett. 1937-ben már nem keve-

sebb, mint 295 millió dollár aranyfedezetet őriztek az amerikai bankokban, míg 1938 évben ez a szám 600 millió dollárra szökkent. A legutóbbi események hatása alatt ma már egymilliárd dollár értékű európai aranyfedezet őrzéséről kellett gondoskodnia Amerikának. Így ez az arany mennyiség a totális államok számára minden eshetőségre számítva is elérhetetlen marad.

## Délafrika nem zárja el kapuit a bevándorlók előtt

A Times jelenti Délafrikából „A délafrikai kormány most foglalkozott azzal a törvényjavaslattal, amely azt tartalmazta, hogy a zsidók bevándorlását Délafrika területére tegyék lehetetlenné azáltal, hogy új zsidó bevándorlási törvényt hoznak, amelynek értelmében a zsidó emigráció előtt bezárják Afrika kapuit. Ez a javaslat a délafrikai Unió parlamentje elé került a parlamentben heves viták után 81 szavazattal 70 szavazat ellenében elvetették a fenti embertelen javaslatot. E javaslat szerzője Erich Louw nemzeti párti képviselő volt

## Rádió műsor

SZERDA.

BUCURESTI. 7 Hanglemezek, torna, háztartási tanácsok 12 Tarka zene lemezekről. 13 Időjelzés, közlemények, sport hírek, vizállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közben sport hírek. 13.40: Gramofon. 14.15: Hírek, időjárás-jelentés, rádióhíradó. 14.30: Gramofon. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 18 Gramofonlemez. 19 Időszerű anyagok. 19.17 Madrigálkar. 19.35 Brahms: Hegedű- és zongoraszonáta. 20 Felolvasás. 20.15 Jazz. 21 Rádiózenekar. 22 Hírek. 22.15 Énekszámok. 22.45 Román tánc lemezek. 23 Hírek. 23.15 Vendégloji zene. Majd 23.45 hírek közvetítése német és francia nyelven. Majd: közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek, hanglemezek. Utána étrend, közlemények. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 13 Déli harangszó. 13.10 Hanglemezek. 13.30 Hírek. 14.20 Időjelzés. 14.30 Honvédzenekar. 15.30 Hírek. 17.15 Diákfelőla. 17.45 Időjelzés. 18.10 Énekkar. 18.50 Előadás. 19.20 Cigányzene. 20.10 „Szép magyarság”. 20.30 Látogatás a Hangya Szövetkezet budafoki borpincészetében. 21.10 Hangversenyzenekar. 23.15 Cigányzene. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 Rádió szalonzenekara.

## SPORT

## Vasárnapi mérkőzések

Bukarest: Iuventus—Rapid.  
Temesvár: Ripensia—Venus.  
Arad: Amte—Sportul Studențesc.

Reșica: UDR—Rapid.  
Ploști: Tricolor—Kinizsi.  
Kolozsvár: Victoria—Gloria.

## Román lovassikerek Nizzában

(Nizza.) A nemzetközi lovasversenyeken a román lovasok kitűnően szerepeltek és öt díjat nyertek. A belga hadsereg, illetve lovasság díját Zachei kapitány nyerte, ebben a versenyben Epure kapitány a 27 versenyző között harmadik lett. A nemzetek versenyét is Románia nyerte Franciaország és Belgium előtt és még két kü-

lön díjat is kapott a román csapat.

## Langenus vezeti Angliának a kontinensen lejátszódó mérkőzéseit

Langenus belga bíró fogja vezetni az angol válogatott mindhárom kontinentális mérkőzését, tehát Milánóban, Belgrádban és Bucurestiben is.

## APRÓHIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei — minden további szó 2 lei. — Előfizetési díj havonta 40 lei. — Megjelenik mindennap.

## POSTA

## Fényképek

nagyon olcsón és nagyon jól

szavatosság mellett

Róna fényképész

műtermében kaphat

Régi képekről élethű nagytapas

Str. Alexandri No. 4.

Gyermekek van jeligére levél van a kiadóban.

## ALLÁS

Mindenes főzőnőt május 1-re felveszek. Dr. Farkas, Alexandri 12/a. 1274

Szabóságához kézi munkást és tanulót felveszek. Tóbiás szabósa, Piața Bisericei. 1273

Intelligens jómodoru ügynököknek szép jövedelmet biztosítunk helyi foglalkozással. — Cim a kiadóban. 1126

Bihar és Szt. János községek (Jud. Bihor) részére ügyes megbízható lapárust jó keresettel felvesz a „Magyarság”. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

## VÉTEL-ELADÁS

Eladók hintaszék, villany csillárok, virágállványok, többféle lámpa ernyők, konyha edények, virág cserepek, többféle apróság. Cim a kiadóban. 1263

Eladó Szép sarokház telekkel olcsón Pogány-telep, Str. Brândusa 28. 1275

A volt városi szállótelep melletti (Str. Stroiescu), a nagyállomástól alig 5 percrenyire, több, ház építésére is kiválóan alkalmas földterület eladó. Értekezni a tulajdonosnál d. e. 8—10-ig Str. Franceză 12. 442

## KÜLÖNFÉLE

Varrógépet és kerékpárt javítok, veszek és eladok. Jakab műszerész, Avram Iancu u. 5.

## LAKÁS

Kétszobás modern uccai lakás, konyha és fürdőszoba használatban kiadó. Sas palota, III-ik emelet, Gyárfás.

Egy uccai szoba, konyha és fűtőkamara kiadó. Str. Scoalei 20. 1211

## A TITOKZATOS

## HINDU

— Regény — 58

— Olyan izgatott voltam, hogy nem is tudtam aludni. Az ember megérzi az ilyesmit másnap. De ha valaki olyan fiatal, mint maga, sokkal frisebb tud lenni — folytatja oly beszédesen, amihez a lány nem szokott hozzá ennél a félénk skótnál.

— Mi mindent kellett átnie az utolsó hetekben. Először az ismerősének titokzatos esete, aztán Mr. James halála, most pedig ez a lövöldözés és a lidérc, amely biztosan jelent valamit. Igazán kedves volt Mr. Chapman, hogy szabadságot adott egy ilyen régi, derék munkaerőnek, aki...

Mr. Macgregor hirtelen zavartan abbahagyta, mert Harriet vidáman fölnevetett.

— Nem tudom, hogy valóban derék munkaerőnek tarthatnak-e az irodában, hiszen nem rég dolgozom ott. Alig fél éve kerültem a Morleys & Sonshoz. Azelőtt a Gyarmati Bankban voltam, éppugy, mint Mr. Giddens.

— Ugy, ugy... — morogta a skót. — Bocssáson meg, de ezt nem tudtam. Mr. Chapman bizonyára a bankban ismerte meg és...

Tanácsstalan arcot vágott és a fiatal lány segítségére sietett.

— Nem ott ismert meg. En jelentkeztem a hirdetésre, amelyben olyan titkárnőt kerestek, akinek alapos bankgyakorlata van.

— És azonnal megkapta az állást — szólt közbe a férfi. — En is rögtön felvettem volna — tette hozzá és zavartan süttötte le a szemét, amikor Harriet csodálkozva nézett rá.

A bizalmatlan Mrs. Babnak aki a konyhából figyelte a beszélgetést, egyáltalán nem tetszett ez és reggelihez hívta őket, bár a sonkástojság még nem is készült el.

— Rendszerint jobban meg sütöm a sonkát — mondta — de nem akartam sokáig várni magukat...

Csakhamar vidám beszélgetést kezdett a társaság, amelyben Mrs. Bab vitte a szót. Állandóan fecsegett, de közben ideje volt arra, hogy a skóttal törődjék. Harrietnek ecetet ajánljon és Mike-ra ügyeljen, hogy ne ejtsen zsirfolót az asztalra.

De egyszerre félig nyitva maradt a kis szája és kerek szemé feszülten pillantott az ösvényre, amely az országutató Morleys Drifthez vezetett.

— No, nézzék csak, Mr Chapman — mormogta meglepetten. — Bizonyára magát látogatja meg, Miss Tallmadge Gyorsan fölállt és rakosgatni kezdett.

(Folyt. köv.)

NYOMATOTT PASZTOR EDE  
CEGNEL ORADEA